

55969

Seat No. _____

Third Year B. A. Examination

April / May – 2003

Sociology : Paper – IX

Time : Hours]

[Total Marks :

- સૂચના : (૧) દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપો.
(૨) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.
(૩) પ્રશ્નના ઉત્તર આપતી વખતે પ્રશ્નપત્રમાં પ્રશ્નનો જે ક્રમ હોય તે જ લખવો.

૧ સામાજિક પરિવર્તન એટલે શું ? સામાજિક પરિવર્તનની મુખ્ય વિશેષતાઓ વર્ણવો.

અથવા

- ૧ નીચેના ખ્યાલ સમજાવો : (ગમે તે બે)
(૧) સામાજિક આંદોલન
(૨) સામાજિક ક્રાંતિ
(૩) સાંસ્કૃતિક પરિવર્તન
(૪) યંત્રવૈજ્ઞાનિક પરિવર્તન.

૨ સ્વતંત્ર ભારતમાં જ્ઞાતિસંસ્થામાં આવેલાં પરિવર્તનો સમજાવો.

અથવા

૨ બ્રિટિશ અમલ દરમિયાન જ્ઞાતિસંસ્થામાં પરિવર્તન લાવનારાં પરિબળોની ચર્ચા કરો.

૩ સ્વતંત્ર ભારતમાં કુટુંબ સંસ્થામાં આવેલાં પરિવર્તનોની ચર્ચા કરો.

અથવા

૩ ભારતમાં સામાજિક પરિવર્તન લાવવામાં મહાત્મા ગાંધીજીનો ફાળો વર્ણવો.

૪ સ્વતંત્ર ભારતમાં સ્ત્રીના દરજ્જા પર શિક્ષણ અને કાર્યવાહીઓની અસરોની ચર્ચા કરો.

અથવા

૪ ઓગણીસમી સદીમાં સામાજિક પ્રગતિવાદી સુધારણા અને પુનરુત્થાનવાદી પ્રવૃત્તિઓની ચર્ચા કરો.

૫ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે)

- (૧) સામાજિક પરિવર્તનનાં પરિબળ તરીકે બંધારણ
(૨) ભારતમાં શહેરી કુટુંબના વર્તમાન પ્રવાહો
(૩) ટેલિવિઝનની ભારતીય સમાજ પર અસર
(૪) અનુસૂચિત જ્ઞાતિઓ માટે શૈક્ષણિક તકો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Attempt **all** questions.
(2) All questions carry **equal** marks.
(3) Write the same question number as printed in the question paper.

1 What is social change ? Describe the characteristics of social change.

OR

1 Explain the following concepts : (any **two**)

- (1) Social movement
- (2) Social revolution
- (3) Cultural change
- (4) Technological change.

2 Explain the changes occurred in caste system in post-independence India.

OR

2 Discuss the factors responsible for the changes in the institution of caste during the British period.

3 Discuss the changes in family-system in independent India.

OR

3 Describe the contribution of *Mahatma Gandhiji* for the social change in India.

4 Discuss the impact of education and social laws on the status of women in post-independence India.

OR

4 Discuss the reform activities of social progressive and revivalists in 19th century.

5 Write short notes on : (any **two**)

- (1) Constitution as a source of social change
- (2) Modern Trends in Urban Family of India
- (3) Impact of Television on Indian Society
- (4) Scheduled castes and Educational Opportunities.